

**Voor veilige en uitnodigende
loopruimte voor gezonde
mobiliteit van de kwetsbare mens**

MENSenSTRAAT

aangesloten bij:
International Federation
of Pedestrians (IFP)

aan:

de Minister van Infrastructuur en Waterstaat
Mevrouw C. van Nieuwenhuizen-Wijbenga
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Delft, 14 juni 2018

Betreft: voetgangers en verkeersveiligheidsbeleid

Bijgaand: notitie Veilige Loop Ruimte
Kopie naar bestuur Veilig Verkeer Nederland

Geachte mevrouw van Nieuwenhuizen,

Méer aandacht voor de voetganger is broodnodig

Met deze brief vragen wij Uw aandacht voor de positie van de voetganger, in het bijzonder binnen Uw beleidsveld van de verkeersveiligheid. De afgelopen maanden heeft MENSenSTRAAT, gebaseerd op bijgaande notitie Veilige Loop Ruimte, bij de leden van de Tweede Kamer aandacht gevraagd voor het belang van de “Benenwagen”, voor de mobiliteit en daarbinnen in het bijzonder voor de verkeersveiligheid van mensen te voet. Wij hebben daarover met veel commissieleden gesproken. Dit heeft zoals U ongetwijfeld weet geleid tot een aantal moties. Het internationale manifest “Charter for Walking” kreeg unanieme steun. Verderop in deze brief komen wij terug op dit Charter.

Oproep

In de laatste special van het blad Verkeerskunde geeft u aan dat u zich persoonlijk hard maakt voor verkeersveiligheid, daarbij een regierol heeft en kijkt hoe u kan stimuleren en ondersteunen.

De veiligheid van de voetganger, die de smeeroilie van het mobiliteitssysteem is, verdient daarin volgens MENSenSTRAAT méér serieuze aandacht. Als partner in het Internationale Voetgangersnetwerk IFP zijn wij daarom bovendien zeer verheugd over uw oproep in Slovenië om meer Europees infrageld in te zetten voor de bescherming van de meest kwetsbare verkeersdeelnemers, fietsers en voetgangers.

Wij richten ons nu tot u met een oproep om gezamenlijk te gaan bezien hoe aan die ambitie ook - zelfs juist - in ons eigen land daadwerkelijk vorm en inhoud kan worden gegeven. Want daarvoor is het de hoogste tijd!

De voetganger en het Manifest Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid staat hoog op de agenda van het kabinet. Dat is mooi en dat heeft onze volledige steun. U gaat aan de slag met het Verkeersveiligheidsmanifest waar zo veel organisaties aan hebben bijgedragen. Zo veel draagvlak is ook mooi. Maar helaas zat er geen voetgangersorganisatie aan tafel en zijn voetgangersbelangen niet meegenomen in de voorstellen.

In het Manifest wordt de noodzaak van veilige ruimte voor de fiets en de auto veelvuldig genoemd - maar bij de afweging wordt de voetganger als 'gezonde' smeerolie voor de mobiliteit totaal verwaarloosd.

In het Manifest is er dus ook geen oog voor ouderen die langer thuis wonen en die dan over goede, veilige trottoirs een blokje om moeten kunnen maken. Geen aandacht ook binnen het Manifest voor veilige ruimte voor kinderen om dichtbij de voordeur buiten te spelen (woonerven, trottoirs). Terwijl bijvoorbeeld de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur in haar onlangs verschenen advies "De stad als gezonde habitat" het belang van gezond bewegen (=gezonde mobiliteit) voor iedereen juist benadrukt.

Alle reden voor ons om deze onevenwichtigheid ook bij u te signaleren en hiervoor op te komen. Dit was ook de aanleiding om de notitie "Veilige Loop Ruimte" aan te bieden aan de Tweede Kamer en daar te bespreken. Deze notitie treft u bijgaand aan.

Tegelijk met onze brief aan de Tweede Kamer hebben wij onze notitie "Veilige Loop Ruimte" ook aangeboden aan de opstellers van het Manifest Verkeersveiligheid, de Verkeersveiligheidscoalitie. Aanvullend hebben wij de deelnemers van de coalitie nader geïnformeerd en onze activiteiten en suggesties voor aanvulling van het Manifest ingediend. Ook hebben wij het verdwijnen van de professionele belangenbehartiging voor veilige ruimte voor de voetganger aan de orde gesteld en toegelicht. Inmiddels zijn we in overleg om bijdragen te gaan leveren aan de werkgroep "Verkeer in de stad" van de Verkeersveiligheidscoalitie.

MENSenSTRAAT

Structurele belangenbehartiging van de voetganger in brede zin en voor een veilige infrastructuur ten behoeve van deze meest kwetsbare straatgebruikers, nl. de voetganger, bestaat al geruime tijd niet meer. Om vorm en inhoud te geven aan die verdwenen rol is in 2013 het vrijwilligersnetwerk MENSenSTRAAT opgericht. In vijf jaar is geleidelijk een positie opgebouwd in de wereld van het mobiliteitsbeleid en met name binnen het beleidsveld van de verkeersveiligheid. We kunnen terugzien op een reeks studiebijeenkomsten met diverse andere organisaties (bijvoorbeeld ANBO, Veiligheid NL, Fietzersbond, ANWB, SWOV). Vaak heeft dat geleid tot publicaties. Met Wandelnet en Ruimte voor de Jeugd wordt nauw samengewerkt.

Charter for Walking

Het Internationale Charter for Walking is sinds zijn introductie in 2006 in een groot aantal landen aan de orde gesteld en door talloze steden en voetgangers- en verkeersveiligheidsorganisaties omarmd en ondertekend. MENSenSTRAAT heeft het in het Nederlands vertaald, van praktische aanbevelingen gericht op de Nederlandse situatie voorzien en in Nederland op de kaart gezet. De presentatie ervan vond plaats, samen met uitgever Acquire en Walk21, bij de organisatie van het eerste nationale Voetgangerscongres

zomer 2017 in Rotterdam. Kort daarop was de Rijksbouwmeester de eerste ondertekenaar. Vervolgens waren Eindhoven en Tilburg de eerste gemeenten die het Charter ondertekenden. Helaas constateren wij dat ondanks de motie in de Tweede Kamer gemeenten bij het ontbreken van regie en steun aarzelen met het opstarten van voetgangersbeleid.

Voorgeschiedenis MENSenSTRAAT - een korte terugblik

De oprichting van MENSenSTRAAT kent een voorgeschiedenis. Wellicht is u die onvoldoende bekend, daarom hierbij een terugblik in het kort.

In 2000 fuseerden een drietal verkeersveiligheidsorganisaties, Veilig Verkeer Nederland (VVN) en de kleinere Voetgangersvereniging en Kinderen Voorrang, tot de nationale verkeersveiligheidsorganisatie 3VO. De Fietsersbond hield zich buiten de fusie.

Een citaat uit de toespraak van Uw ambtsvoorganger, de toenmalige Minister van Verkeer en Waterstaat op de jaarvergadering van VVN op 29 mei 1999, in aanloop naar de op handen zijnde fusie in 2000 spreekt voor wat betreft de doelstellingen van deze fusie voor zich:

‘ Ook inhoudelijk stellen we voorwaarden. ... Bovendien hecht ik groot belang aan de bescherming van zwakkere verkeersdeelnemers zoals kinderen, voetgangers, ouderen en gehandicapten. Daarom reken ik erop dat daar binnen de nieuwe verkeersveiligheidsorganisatie speciale aandacht aan wordt gegeven. Mede daarom is het van belang, dat onderwerpen die tot de identiteit van de Voetgangersvereniging en Kinderen Voorrang! behoren herkenbaar blijven.’

Terugziend moet geconstateerd worden dat de start als 3VO in 2000 moeizaam, maar welwillend was, met een nieuwe bredere statutaire doelstelling. Na enkele jaren echter werd de vereiste herkenbaarheid van het gedachtengoed en de benadering van de beide kleinere fusiepartners steeds minder. De naam werd veranderd van 3VO in (weer!) VVN, de Straatspeeldag als typerende activiteit voor de in de doelstelling genoemde ‘veilige verblijfsruimte’ werd afgestoten, de banden met Wandelnet en Ruimte voor de Jeugd werden verbroken en het belang van infrastructuur (engineering) als basis voor verkeersveiligheid werd geschrapt. Er volgde een ingrijpende reorganisatie van 3VO/VVN, waarmee de koerswijziging definitief werd.

Zomer 2012 kwam de uitspraak van de Ondernemingskamer dat Veilig Verkeer Nederland ‘het reorganisatiebesluit diende in te trekken’. Werknemers, ondersteund door oud-bestuursleden van 3VO, de Voetgangersvereniging en Kinderen Voorrang, hebben middels een brief (d.d. 8 oktober 2012) nog geprobeerd over de verdere koerswijziging in gesprek te komen met het bestuur van VVN, maar dit werd tot twee keer toe afgewezen.

We moeten dan ook met spijt constateren dat de fusie is mislukt, in die zin dat van de beoogde herkenbaarheid van de doelstellingen van de twee kleinere fusiepartners geen sprake meer is. VVN (voorheen 3VO) houdt zich daarmee niet aan de fusievoorwaarden, en evenmin aan de eigen statuten. De twee kleine fusiepartners zijn daardoor de facto door de grote fusiepartner VVN geëlimineerd en VVN heeft zich alle fusiemiddelen en de gehele erfenis toegeëigend. Daarmee is ook de professionele en structurele belangenbehartiging voor de meest kwetsbare straatgebruikers, voor veilige en uitnodigende ruimte voor gezonde mobiliteit van spelende kinderen tot ouderen met rollator geheel van het toneel verdwenen. En dat is feitelijk een onacceptabele situatie.

Over deze fusiegeschiedenis en de teloorgang van de belangenbehartiging van de kwetsbare verkeersdeelnemers is desgewenst een uitgebreid dossier over de periode 1996 tot 2012 beschikbaar.

Noodzaak van regie voor veilige loopruimte

Nu de brede steun voor het Charter for Walking in de Tweede Kamer is gebleken, pleiten wij er voor om de rol en het belang van de voetganger als smeeroelie van ons mobiliteitsstelsel ruimhartig te erkennen en dan ook in het verkeersveiligheidsbeleid in brede zin te ondersteunen.

Daarnaast vragen wij u om initiatieven te ontplooiën om ook professionele belangenbehartiging voor veilige en uitnodigende loopruimte voor gezonde mobiliteit van de kwetsbare mens weer een herkenbare plek te geven. Wij zouden ons kunnen voorstellen dat voor de bekostiging daarvan bijvoorbeeld de oorspronkelijke 20% subsidie-inbreng (conform de vroegere afspraken) een richtlijn zou kunnen zijn. In bijgaande notitie is een en ander verder uitgewerkt.

Steun voor adequate belangenbehartiging

U bent de belangrijkste subsidieverstrekker van VVN, maar de ontwikkelingen bij VVN de laatste 10 jaar hebben er toe hebben geleid dat die beoogde diverse belangenbehartiging is verdampt. Het is ook niet te verwachten dat die taak plotseling wel weer door VVN kan worden opgepakt.

MENSenSTRAAT, stichting in oprichting, bepleit om, samen met partners, te komen tot de opzet van een hernieuwde effectieve belangenbehartiging van de lopende mens in brede zin (voetgangers, kinderen, ouderen en gehandicapten) bij de vormgeving van mobiliteitsbeleid en in bredere zin ook omgevingsbeleid en is bereid hieraan een bijdrage te leveren.

Wij zouden het zeer op prijs stellen hierover met u in overleg te kunnen treden.

Uitziend naar Uw reactie,

Met vriendelijke groet

namens MENSenSTRAAT,

Jan Torenstra,
Voorzitter

Janneke Zomervrucht,
Algemeen Secretaris

+++

Secretariaat MENSenSTRAAT

Email: info@mensenstraat.nl Tel: 0644158361

Post: Minderbroerstraat 18, 2611 MV Delft

Website: www.mensenstraat.nl

Voor veilige en uitnodigende straten, voor gezonde mobiliteit van mensen